

Inhoud

1. Startpremissie.....	1
2. Pedagogische visie	1
3. Methode.....	2
<i>Leren is richting geven en ruimte laten</i>	<i>2</i>
<i>Leren is je doen, voelen en denken verbinden.....</i>	<i>3</i>
<i>Leren is in verbinding met jezelf, met de ander, met de omgeving en met de wereld</i>	<i>4</i>
<i>Leren is meer dan de som van de delen.....</i>	<i>5</i>
<i>Leren is uitdagen.....</i>	<i>6</i>
4. Concrete technieken	7
5. Pedagogische bronnen	7

1. Startpremissie

- Elke activiteit in een school is doelgericht.
- Het onderwijs heeft drie doelen
 - o Kwalificatie: kennis, vaardigheden en attitudes overdragen en verwerven. Je hebt ze nodig om deel te nemen aan de samenleving.
 - o Socialisatie: gewoontes, tradities, praktijken internaliseren die belangrijk zijn in de huidige samenleving.
 - o Persoonsvorming: eigen identiteit en mening vormen, zelfstandig en kritisch nadenken, verantwoordelijkheid nemen
- Elk mens heeft 3 vitamines voor groei die in balans moeten zijn: autonomie, verbinding en competentiegevoel.
- In een kwaliteitsvolle school maken we gebruik van bewezen didactische principes.
- Als gesubsidieerde school bereik je minimaal de eindtermen bij alle kinderen.
- Een school als gezonde organisatie streeft de kwaliteitsverwachtingen van het OK-kader na.
- Een school heeft een specifiek eigen pedagogisch project, koppelt de klaspraktijk aan de schoolvisie en werkt hiervoor een strategisch beleid uit.
- Een basisschool biedt een doorlopende leerlijn aan voor kinderen van 2,5 tot 12 jaar.
- Een leerkracht stuurt het leerproces van het kind en volgt het op.

2. Pedagogische visie

In De Weide geloven we dat onderwijs de natuurlijke groei en **nieuwsgierigheid** van kinderen stimuleert. Leren gebeurt wanneer we **samen** betekenis geven aan wat we ervaren. We dagen iedereen uit om vanuit de **eigen interesses** en leefwereld vragen te stellen en actief antwoorden te zoeken. Dit gebeurt door experiment, onderzoek, reflectie, dialoog en spel. We gaan samen op pad: nu eens richting geven, dan weer ruimte laten. We kiezen voor het **doelgericht ervaringsleren**.

In De Weide zien en horen we iedereen: niemand is onzichtbaar, er is geen schaduw, we staan allemaal samen in de open Weide die onze school is. Daardoor staan we in nauwe **verbinding** met onszelf, met elkaar, met de omgeving en met de wereld. Vanuit die verbondenheid komt **verantwoordelijkheid**: voor onszelf, voor elkaar, voor de omgeving en voor de wereld.

In de Weide gaan we ervan uit dat iedereen **uniek** is. En net daarin zijn we gelijk. We ontdekken gelijkenissen en verschillen en creëren zo samenhang. We stellen ons **empathisch** op naar elkaar zonder onze eigenheid te verliezen. We nemen het **perspectief** van de ander in en komen zo dichterbij bij onszelf. We kiezen dan ook voor **cultuurbeschouwing** als levensbeschouwelijke vorming.

In de Weide zetten we in op een **warme**, gezellige sfeer en een cultuur van **geborgenheid** en **vertrouwen**. We willen dat iedereen zich goed en veilig voelt. Enkel zo voelen mensen de ruimte om te leren en te ontdekken.

In de Weide leren we in, van, met en door de wereld. Ons onderwijsaanbod is dan ook **geïntegreerd** en **geëngageerd**. We werken **projectmatig** en zetten in op betekenisvolle taken en authentieke situaties. Zo willen we kinderen in **alle facetten van hun ontwikkeling** stimuleren opdat ze uitgroeien tot stevig gewortelde mensen met een **kritisch-creatieve** blik.

In de Weide bieden we een **rijke omgeving** aan. De inrichting, het materiaal, de activiteiten en de mensen op onze school functioneren als **spiegels en vensters**: nu eens een weerspiegeling van ons eigen leven, dan weer een nieuwe blik over het muurtje. De **verbeelding** van kinderen is voor ons een grote inspiratie. Het kind heeft **honderd talen**, honderd handen, honderd gedachten, honderd manieren van denken, van spelen, van spreken. Het is onze missie om die talen de vrijheid te geven en ze te stimuleren. (Deel uit citaat Loris Malaguzzi: [Nederlandse versie](#) – [Engelse versie](#))

In de Weide gaan inspraak en verantwoordelijkheid, autonomie en verbondenheid, zelfsturing en samenwerken hand in hand. **'Ik' bestaat niet zonder 'wij/ei(de)'**. Daarom werken we met leefgroepen waar een **coöperatieve** werking centraal staat. School maak je immers samen.

3. Methode

Onze pedagogische visie vertalen we in vijf stellingen

- Leren is richting geven en ruimte laten
- Leren is je doen, voelen en denken verbinden
- Leren is in verbinding met jezelf, met de ander, met de omgeving en met de wereld
- Leren is meer dan de som van de delen
- Leren is uitdagen

Leren is richting geven en ruimte laten

Kinderen leren in de **zone van naaste ontwikkeling**: ze zijn betrokken, geïnteresseerd, geconcentreerd, gemotiveerd, tevreden,... De voorkennis – in de brede zin van het woord – wordt verbreed en verdiept met de ondersteuning van iemand die meer kan of weet. Dit kan zowel de begeleider als een ouder of ander kind zijn. Om het leren van andere kinderen te faciliteren installeren we vormen van peer tutoring – zoals de lees- en rekengroepjes of het buddy-systeem waarbij kinderen uitleg kunnen geven aan elkaar – en werken we met coöperatieve werkvormen. In die zone van naaste ontwikkeling komt het erop aan voldoende richting te geven én voldoende ruimte te laten. Je wil dat elke kind in een actieve werkmodus geraakt, daarom neem je de rol op van *begeleider* en *coach*.

De begeleider stimuleert het denkproces bij kinderen en beschouwt het als z'n persoonlijke verantwoordelijkheid om de **ervaringscyclus** in gang te zetten. Ervaren zorgt niet voor leren, reflectie en abstract denken over die ervaring wel.

Het kind speelt een actieve rol en gaat aan de slag met wat er op z'n pad komt. Wat kennis is, wat je onthoudt, is voor iedereen anders. Kennis wordt namelijk actief gecreëerd door ervaringen die een persoonlijke betekenis krijgen in de gezamenlijke context. Kinderen hebben de behoefte om de wereld om hen heen te verkennen. We laten ruimte voor vrij initiatief, zelfontdekkend leren en vrij experiment.

Hierin worden de **betekenissen** van kinderen duidelijk: wat boeit hen, wat vinden ze belangrijk, waar richten ze hun aandacht op, wat houdt hen bezig? De begeleider verbindt daar zijn/haar **bedoelingen** aan die gebaseerd zijn op de leerplandoelen. Van daaruit kan die met doelgerichte *scaffolding* de ervaringscyclus doorlopen.

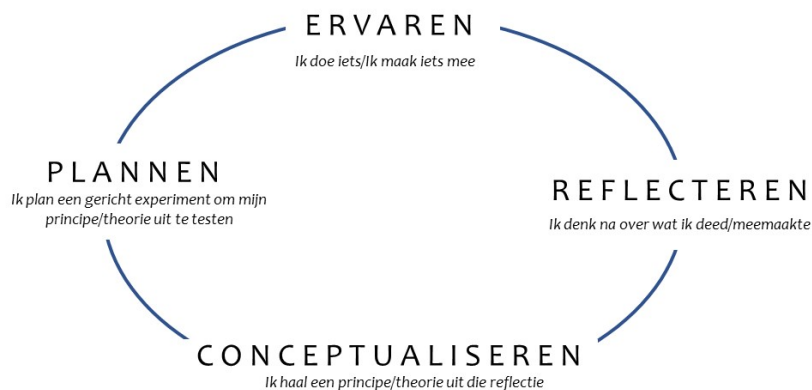
Net omdat we voor doelgericht ervaringsleren – een stevige balans tussen een open aanbod vanuit de interesses en een systematisch aanbod vanuit het doelenkader – kiezen is er nood aan **structuur en planning**. We werken met een voorspelbaar dag- en weekritme en installeren in samenspraak met de klasgroep routines en rituelen. Die mate van voorspelbaarheid biedt net meer ruimte voor spontane onderzoekjes, onbevragen vragen en vrij experiment.

Leren is je doen, voelen en denken verbinden

Enkel iets meemaken, iets ervaren, leidt niet per se tot leren. Het is het denken over, spreken over, in perspectief plaatsen, verbinden met... dat de ontwikkeling stimuleert. Prikkel van de buitenwereld (= *doen*) verbinden je met je binnenwereld (= *voelen en denken*).

De **ervaringscyclus** is een model dat begeleiders gebruiken om kinderen te stimuleren hun doen, voelen en denken te verbinden:

1. *Concrete ervaring*: levensecht – persoonlijk – onderbrekend – prikkelend
2. *Reflectief observeren*: beschrijven – nauwkeurig kijken – gelijkenissen en verschillen benoemen – verbinden met je voorkennis of eerdere ervaringen
3. *Abstract conceptualiseren*: interpreteren – verklaren – van concreet naar abstract – algemene ideeën, modellen of strategieën ontdekken
4. *Actief experimenteren*: bewust plannen en uitproberen – gelijke of nieuwe context – aandachtig focussen

Het [vijf-](#)

[vragen model](#)

vormt een concrete tool om de ervaringscyclus stapsgewijs en gestructureerd te doorlopen.

In De Weide gaat het niet louter over *iets bijleren* maar over **zich verhouden tot**: wat doet dit met mij, wat kan ik hier mee, wat ontdek ik over mezelf en over de wereld dat ik nog niet eerder wist, hoe wil ik hier mee verder gaan?

Je doen, voelen en denken verbinden is aan de ene kant een **persoonlijk** gegeven, iets dat je als kind zelf actief moet doen. Aan de andere kant heb je **anderen** nodig: om je uit te dagen, om je een spiegel voor te houden, om in dialoog te gaan, om je tegen af te zetten en zo je eigen weg beter te kunnen zien... Leren is dus nooit geïsoleerd of individualistisch, maar gericht op wat er zich rondom jou afspeelt. De school biedt dus situaties aan waarin kinderen **samen** experimenteren, uitgedaagd worden, dingen uitproberen, onderzoeken... Je stimuleert kinderen contact te maken met hun binnenwereld (*wat voel ik, wat denk ik, wat weet ik, wat zie ik, wat hoor ik...*) en daagt hen uit om die te verwoorden, te verbeelden. Kinderen reguleren hun reactie naar de buitenwereld: wat wil ik vertellen, hoe kan ik het

omschrijven zodat het 'klopt' met wat ik voel, met welke barrières moet ik rekening houden om mijn verhaal verstaanbaar te maken? Vanuit contact met zichzelf en bewustwording van hun eigen binnenwereld ontstaat de drang naar contact met de buitenwereld, met expressie, met onderzoek en experiment.

De **drie pedagogen** vormen hier een belangrijk begrip: kinderen zijn elkaars eerste pedagoog en dagen elkaar uit om te ontwikkelen; volwassenen nemen een begeleidende, ondersteunende rol op en doen zo dienst als de tweede pedagoog; de ruimte en het materiaal dagen kinderen uit om al hun kwaliteiten te ontdekken en ontwikkelen en fungeert zo als derde pedagoog. Deze drie pedagogen zijn erop gericht het doen, denken en voelen te verbinden en kinderen zo uit te dagen om hun binnenwereld zichtbaar en verstaanbaar te maken naar de buitenwereld.

Leren is in verbinding met jezelf, met de ander, met de omgeving en met de wereld

Kinderen ontwikkelen zich door **communicatie en uitwisseling**. Geïsoleerd, gefragmenteerd en afgezonderd leren hoort dan ook niet thuis in De Weide. Een richtinggevend kader zijn de vitamines voor groei, samen te vatten in 'ABC': intrinsieke motivatie komt voort uit een goede balans van autonomie, verbinding en competentiegevoel.

De **verbinding met zichzelf** wordt gestimuleerd door kinderen actief aan de slag te laten gaan, hen uit te nodigen zich uit te drukken en hen te laten reflecteren en conceptualiseren zodat het hen duidelijk wordt waar ze zich op willen richten. De ervaringscyclus speelt hier een grote rol.

De **verbinding met de ander** betekent in eerste plaats met andere kinderen (*eerste pedagoog*). We stimuleren de interacties tussen kinderen onderling, zetten in op peer tutoring, organiseren klas- en schoolmeeting, maken gebruik van coöperatieve werkvormen en nemen ruim de tijd om conflicten als leermoment te zien. We hanteren geen straf- of beloningssysteem, maar kiezen voor het **herstelgericht werken**. We veroordelen niet, maar kiezen wel een richting: hoe willen wij samenleven in onze klas, in deze school? Welke invloed heeft mijn gedrag op jou en omgekeerd? Wat is op dit moment de best passende oplossing? Hoe blijven we in verbinding met elkaar en behouden we toch autonomie? De klas en school functioneren zo als **mini-democratie** waar elke stem gehoord wordt en waar inspraak & verantwoordelijkheid in één zin vernoemd worden.

De verbinding met betekenisvolle volwassenen zoals ouders en begeleiders (*tweede pedagoog*) vormt ook een belangrijk onderdeel van onze pedagogische visie. De **ervaringsgerichte dialoog** en ervaringsreconstructie zijn twee basistechnieken waar we ons in bekwamen: met een empathische houding probeert een volwassene het perspectief van het kind in te nemen, er vormt zich een beeld van wat het kind nodig heeft en wat er speelt. Het versterkt de band en laat toe om de betekenissen van het kind en de bedoelingen van de begeleider te verbinden met elkaar.

De **verbinding met de omgeving** is er opnieuw één van uitwisseling en communicatie. De ruimte fungeert als *derde pedagoog*: een **rijke leeromgeving** die kwalitatief, functioneel en esthetisch ingericht is. Enerzijds is het een leeromgeving die kinderen uitdaagt en inspireert: open-einde-spelen, materiaal met aandacht voor alle zintuigen, een inrichting die een grote mate van zelfstandigheid toelaat, een uitgebreide klas-/schoolbibliotheek, tal van creatief materiaal dat uitnodigt tot expressie en verbeelding, een groene buitenruimte... Anderzijds staat zo'n rijke leeromgeving ten dienste van hun ontwikkeling: in de foto's, teksten, werkstukken en kunstwerkjes die we tentoon stellen wordt duidelijk waar de groep mee bezig is, wat er leeft, welke ontwikkelstappen ze nemen; het **verbeeldt hun doen en denken**. De link met het dagelijkse leven en de actualiteit zie je meteen in de ruimte: rond welk project is de groep bezig, welke thema's zijn ze aan het uitdiepen, welke spellingsregel of rekenstap oefenen ze op dit moment in, welke klasafspraken hebben ze samen gemaakt... We denken samen ook actief na hoe we **voor onze ruimte kunnen zorgen**: de buitenruimte onderhouden, klastaken in verband met opruimen, onderzoeken welke klasinrichting het best aan onze noden en vragen voldoet... Samengevat: ook in de

leeromgeving is er een geven en nemen, het kind als nieuwsgierige ontvanger en het kind als actieve maker.

De **verbinding met de wereld** uit zich in onze constante focus op levensechte, authentieke contexten en vragen. Leerstof die betekenisvol is, biedt een grotere kans op het vormen van gevarieerde netwerken in de hersenen. In ons volledige onderwijsaanbod gaan we dan ook zoveel mogelijk op zoek naar realistische, levensechte en **betekenisvolle taken**. Doordat de leer-/leefstof meteen toepasbaar is in hun dagelijkse leven, zijn de kinderen gemotiveerder om hier verder in te onderzoeken en te ontwikkelen. We trekken er vaak op uit, maken uitstappen, nodigen gasten uit in de klas die vertellen als expert of deskundige. In onze projecten nemen we een **engagement** op voor de wereld rond ons: hoe kan wat wij onderzoeken een impact hebben op onze omgeving? Wat kunnen wij voor de gemeenschap doen? We stellen ons als begeleider steeds de vraag: *Wat betekent het voor een kind om te bestaan in en met deze wereld?*

We maken kinderen bewust wat de invloed is van 'hun' wereld op 'hun' leven: hoe zouden we denken en zijn als we niet hier maar ergens anders geboren waren? Welke gewoontes zouden plots vreemd zijn als we vroeger of in de toekomst zouden leven? Op die manier stimuleren we hen om bewust alle **lagen van hun meervoudige identiteit** te ontdekken. Het beeld van de vlieger en het kompas [cultuurbeschouwing](#) vormen concrete instrumenten om hier op in te zetten.

Verbinding is een belangrijke kernwaarde in De Weide. **Rituelen, feesten en het jaarlijkse kamp** zijn ijkmomenten in de ontwikkeling van de kinderen. Ze symboliseren vaak een overgang, een belangrijk moment in hun leerproces of een inzicht dat we hen op plechtige wijze willen meegeven. We feesten niet 'om te feesten' maar maken bewust tijd om te verbinden met onszelf, met de ander, met de omgeving en met de wereld. Rituelen geven richting aan ons pad en staan toe om stil te staan bij wat we belangrijk vinden. Het kamp is het ultieme moment om de 100 talen van kinderen tot uiting te laten komen en hen uit te dagen hun totale ontwikkeling zichtbaar te maken.

Leren is meer dan de som van de delen

We aanvaarden kinderen als unieke, complete wezens. We geven hun natuurlijke energie en groei drang alle kansen. We spreken al hun kwaliteiten, hun 100 talen aan en ondersteunen hen in hun ontdekkingstocht naar wie ze zijn en willen worden. De **totale ontwikkeling** van elk kind alle kansen bieden is onze missie. Hiervoor spreken we opnieuw de drie pedagogen (andere kinderen, betekenisvolle volwassenen, materialen en ruimte) aan als onderdeel van een rijke leeromgeving. Een essentieel onderdeel van hun ontwikkeling is zelf creëren, zelf vormgeven, doen en maken. Creatieve technieken en muzische activiteiten zijn hier een belangrijk middel, maar vormen geen doel op zich. We knutselen niet (alleen) om ons gezellig bezig te houden. We leggen de nadruk op expressie van hun binnenwereld, van hun voelen en denken. We bieden hen vele wegen en manieren om te communiceren, om te verbeelden, om te verwerken.

Om recht te doen aan die totale ontwikkeling kiezen we voor projecten waar **geïntegreerd** en leergebied-overschrijdend werken centraal staat. De wereld is een geheel en moet je als dusdanig kunnen ervaren. We gaan samen op zoek naar de essentie en staren ons niet blind op gefragmenteerde lesjes. We leren kinderen kijken naar hoe deeltjes passen in een geheel en een groter verhaal vertellen.

Wanneer je inzoomt op één deelvaardigheid of stukje kennis dat een kind moet beheersen, vergeet je het bredere perspectief, het totale plaatje. De waarde van een leerproces is niet het zoeken, het falen, het proberen en mislukken om daarna opnieuw, gericht te experimenteren. We willen kinderen dus **tijd** geven om te ontwikkelen: een kind lijkt soms lang 'stil te staan' of vaak 'hetzelfde te doen'. Maar als je goed kijkt en verschillende activiteiten en momenten met elkaar in verband brengt, zie je dat het kind ontwikkelt en stappen zet. Iedereen leert anders: de ene zal snel tot inzicht komen maar meer tijd nodig hebben om iets te doen met dat inzicht; de andere zal veel tijd nodig hebben om een bepaalde klik te

maken maar dan ook meteen in een stroomversnelling van leren terecht komen. Door uit te gaan van **soepele leerlijnen** willen we ervoor zorgen dat kinderen de kans krijgen om op hun tempo de doelen te bereiken. We kiezen dus per definitie niet voor zittenblijven.

Wat we zeker niet willen, is stilstaan, in de comfortzone blijven of aanmodderen. Het kind wil van nature groeien, ontwikkelen, bijleren. Het is aan ons als school om hieraan tegemoet te komen. Het eigenaarschap blijft bij het kind: leren is iets wat je niet in iemand anders' plaats kan doen. Om in die zone van naaste ontwikkeling te kunnen blijven werken, documenteren we de denk-, leer- en maakprocessen van kinderen en van de groep. We zetten in op **brede evaluatie**: met observaties, portfolio's, zelfevaluatie, peerevaluatie die op verschillende momenten, in verschillende contexten en op verschillende manieren worden verzameld. De begeleiders bekwamen zich hiervoor in het formatief handelen en evalueren: vanuit succescriteria verzamelen ze bewijs van leren, dit wordt geanalyseerd en besproken met de klasgroep. Gerichte feedback op het product en het proces stimuleert kinderen om een volgende stap te zetten. We geloven dat elk kind met de juiste ondersteuning en een stimulerende context kan ontwikkelen. Kortom, we geloven in de **pedagogie van het worden**.

It takes a village to raise a child. We werken nauw samen met ouders als eerste en belangrijkste opvoeder. We investeren in een goeie relatie met het gezin. Samen brengen we de ontwikkeling van het kind – in al z'n facetten – in kaart. We leggen onze inzichten samen om een breed beeld te schetsen. Ook medekinderen en andere begeleiders worden respectievelijk via peerevaluatie en wekelijks teamoverleg geconsulteerd om te ontrafelen welke stimulerende context of uitdagende leeractiviteiten passend zijn voor het kind. Naast individuele oudergesprekken organiseren we ook leefgroepavonden. Hier worden ouders meegenomen in de klaswerking en leerprocessen van de groep en nodigen we hen uit om hun inzichten te delen met ons. Samen weten we meer dan alleen.

Leren is uitdagen

De voornaamste bron van leren is de eigen menselijke ervaring. De leeromgeving moet dan ook actieve, menselijke ervaring stimuleren. We moeten met andere woorden niet afwachten totdat kinderen 'iets ervaren' maar actief ervaringen aanbieden: een uitstap, een prikkelende onderzoeksvraag, de interesses van andere kinderen, een gek boek of vreemd voorwerp, een inspirerend krantenartikel... Leren is uitdagen, prikkelen, inspireren, kinderen uit hun kot lokken. We bieden hen **spiegels en vensters**: spiegels die hen kritisch naar zichzelf en hun gewoontes doen kijken of hen stimuleren de verschillende lagen van hun identiteit te onderzoeken; vensters die hen voorbij de veilige, gekende paden laten gaan en hen uitdagen om iets nieuws te proberen.

Kinderen die in een stimulerende omgeving groot worden, hebben een spontane drang tot onderzoeken. Door nieuwe, spannende activiteiten aan te bieden, ontwikkelen ze nieuwe vaardigheden op een natuurlijke manier. De **rijke leeromgeving** is voor ons dan ook een belangrijk begrip: de inrichting, het materiaal, de activiteiten, de mensen, de verhalen zijn erop gericht kinderen uit te dagen. Vanuit observaties, ervaringsgerichte dialoog en expressie halen begeleiders de betekenissen van kinderen naar boven: wat vinden zij belangrijk, wat vinden zij waardevol? Die betekenissen toetsen we af aan onze bedoelingen, zo wordt het opnieuw duidelijk hoe we de omgeving kunnen herinrichten en verrijken. Een niet te onderschatten leeractiviteit is '**spel**'. Kinderen die spelen, denken namelijk zelf na. Ze trainen hun fantasie en motivatie. Ze nemen risico's en kleuren buiten de lijntjes. We bieden dan ook geen kant-en-klare lesjes, spelletjes, materiaal of afgebakende activiteitjes aan. We zijn erop gericht om rijke, nieuwe, uitdagende ervaringen uit te lokken om van daaruit opnieuw de ervaringscyclus in gang te zetten.

"Creativiteit kun je niet onderwijzen", schrijft de psycholoog [Peter Gray](#), "je kunt haar alleen laten opbloeien."

4. Concrete technieken

- Kring
- Meeting
- Project
- Contract
- Planning
- Vrije werktijd/vrij spel/vrij experiment
- Kamp
- Vrije tekst
- Levend rekenen
- Buitenles

Activiteiten in De Weide

- Zwemmen (KW en GW)
- Schooluitstap
- Carnaval/carnavalsweek
- Strapdag
- Einduitstap
- Kerstkabouters: geschenkje maken voor elkaar
- Leesgroepjes
- Fietstocht
- Halloween

Rituelen in De Weide

- Overdracht kleuters
- Jaarverbranding zesdes

5. Pedagogische bronnen

- Dewey: school als mini-democratie + learning-by-doing
- Loris Malaguzzi via Reggio Emilia: drie pedagogen, 100 talen, belang van connectie met ouders
- Ferre Laevers via CEGO: ervaringsgerichte dialoog/ervaringsreconstructie, milieuverrijking, vrij initiatief. Welbevinden en betrokkenheid als tekenen en voorwaarden voor ontwikkeling
- Vygotski: zone van naaste ontwikkeling, *more knowledgeable other*, kind als actieve actor die zelf stappen zet in de ontwikkeling
- Wood, Bruner & Ross: scaffolding, richting geven
- Ontwikkelingsgericht onderwijs: betekenissen en bedoeling, belang van (rollen)spel
- Kolb: ervaringscyclus en ervaringsleren (*experiential learning*) + Vijf vragen-model (Jacobson & Ruddy)
- 't Speelscholeke: zes stellingen, belang van spel (< Piaget), aandacht voor expressie als verbeelding van de binnenwereld
- Westhoff: belang van betekenisvolle taken (cognitieve leerpsychologie)
- Twaalf bouwstenen voor effectieve didactiek – Excel Thomas More
- ABC motivatietheorie: Deci & Ryan
- Gert Biesta: wereldgericht onderwijs, zich verhouden tot (= subjectificatie naast kwalificatie en socialisatie als drie functies van het onderwijs)
- Carl Medaer/methodeschool De Buurt: project
- Patricia Otte/FOPEM: cultuurbeschouwing, pluralisme (meervoudige identiteit, van perspectief wisselen)
- Kagan: coöperatieve werkvormen

- Shiro: learner centered ideology
- FOPEM: visie op onderwijzen en leren (specifiek de pijlers 'soepele leerlijnen', 'geëngageerd', 'betekenisvolle taken', 'coöperatief' en 'inspraak en verantwoordelijkheid.)
- FOPEM: doelgericht ervaringsleren (visie op onderwijzen en leren + vijf voelsprietten)
- FOPEM: visie op ouderbetrokkenheid, samen school maken
- Gullikers en Baartman: vijf fases van formatieve evaluatie
- Hattie en Timperley: feedback, feedup, feedforward
- FOPEM: pedagogie van het worden en brede evaluatie